

**Placcaet, vande Hooge Mogende Heeren Staten Generael der
Vereenichde Nederlanden, tegen de valscheyden ende
bedriegherijen, die int verwen ende verfwaren van de sijde,
soo binnen 's landts als van buyten inkomende, worden
gepleecht, als mede inde wercken ende manufacturen die van
sijde gemaect worden**

<https://hdl.handle.net/1874/10176>

224

82

PLACCAET,

Vande Hooge Mogende

Heeren Staten Generael der Vereenichde Nede-
derlanden/ tegen de valscheyden ende bedriegherijen/ die int
verwen ende verfwaren vande Zijde/ soo binnen 's Landes
als van buyten inkomende/ worden gepleecht/ als mede
inde Wercken ende Manufacturen die van
Zijde gemaeckt worden.

IN 's GRAUEN-HAGHE,
By de VVeduwe, en Erfgenamen van wijlen Hillebrant
Iacobsz van VVouw, Ordinaris Druckers vande Ho: Mo:
Heeren Staten Generael. Anno 1625.
Met Privilegie.

E Staten Gene

rael der Vereenichde Neder-
landen / Allen den ghenen die desen
sullen sien ofte hoozen lesen / Salut:
DOEN TE VVEETEN: Alsoo
tot onse kennisse is gekomen / Dat niet
tegenstaende onsen Placcaten tegens
het verwaren bande zijde / ende zijde

Manufacturen op den 10. Februartij / des Jaers 1598.
ende den dertichsten Martij 1607. geemaneert / Verschey-
den valscheyden ende bedriegerijen in 't verwen bande Zijde
zijn gepleecht / ende dagelijc meer ende meer gepleecht wor-
den / In voughen datmen van een pondt routwe zijde / veel-
tijds anderhalf pondt / oock twee pondt ende meer swarte
Zijde heeft weten te maecken / dooz welcke verballschinghe
ende verswaringe bande zijde / meest alle wercken en Manufacturen
die van zijde ghemaect worden / mede sulcx ghede-
teriozeert ende bedorven worden / dat die in haer selven ver-
teeren ende verslijten / na demael verscheyden corrosive ende
andere onbehoorzijcke specien daer onder worden gemengt /
ende onse goede Inghesetenen midts dien / soo in 't ghewicht
als inde deucht bande Zijde waren / groffelijck worden be-
drogen: Behalven dat de vertieringe ende koophandel dooz
sodanige bedriechelijcke manieren van doen wort verkrenckt
ende verjaecht / ende de ghene die ter oorsaecke van sodanige
nuschandelinge elders zijn ghestraft ende hare goederen ver-
brandt / de selve hare valsche Zijde hier te Lande seyn den /
om onder de deuchdelijcke ende oprechte van dese Landen
te vermenghen ende te venten. SOO IST, dat wy om
allulcke bedriegerijen / valscheyden ende quade handelingen
te verhinderen ende te doen stuyten / ende teghen alle onghe-
regelcheyden in 't stuck bande Zijde ende zijde Manufactu-
ren /

ren/naer behooren te voorzien : Van nieuus gheordonneert
ende ghestatueert hebben / O'donneren ende statueren mits
desen/de poincten ende articulen hier naer volgende.

I.

Erst dat niemant/ wie hy zy / hem sal verbozderen in
dese Gheunieerde Landen/ eenighe Zijde te verwen
ofte te doen verwen/ in wat Steden ofte Plaetsen het
soude moghen wesen/ ten zy hy albooren daer toe con-
sent versocht ende verkreghen sal hebben vande Magistra-
ten/ daer onder hy de verwerije van Zijde sal begheeren te
doen/ofte laten doen/ 't zy vooz hem selven ofte pemandt an-
ders/ Op pene van vijf-en-twintich ponden/van veertich
grooten 't stuck / t'elcken te verbeuren/ ende niet te win met
sijne Verwerije vooz den tijdt van ses Maenden te moeten
stille staen/indien hy vooz het aenvangen vande selve/hy be-
hoorzijcke acte van sijn verkreghen consent niet heeft konnen
doen blijcken.

II.

Item sal niemant/ 't zy Man ofte Vrouwe/ toegelaten
worden Zijde te verwen/ al eer de selve in handen vande
voozsz Magistraten/ sijnder ofte haerder residentie/ by so-
lemneelen Ede sal hebben belooft/ dat hy ofte sy/ in 't ver-
wen ofte laten verwen van eenighe Zijde/ Flozette/ Galette
ofte Cappetoen/ 't zy swart/ ofte wat couleuren dattet oock
soude mogen zijn/ vooz hem selven ofte pemandt anders/ de
selve niet en sullen verswaren ofte laten verswaren/maer dat
hy ofte sy/de selve rouwe Zijde/zijnde eerst schoon sullen af-
sieden/ofte doen af-sieden op twaelf oncen/ende die swart sal
zijn/maer eens gallen/en schoon enckel swart maecken/son-
der de selve tweemaal te gallen/ofte dubbelt swart te maken/
ofte by het gallen ofte verwen vande swarte Zijde te ghe-
bruycken/ ofte laten ghebruycken alhyn/ schozlle ofte een-
gerhande specie/ die de selve Zijde soude mogen verswaren/
boven haer natuyzlijck ghewichte/ Ende indien bevonden
worde

worde daer teghen gedaen te zijn/wordt de Zijde/ofte waer-
de vandien / verklaert by dese O'donnantie vooz gheconfis-
quiert / ende en sal d' Overtreder vooz d' eerste reyse binnen
ses Maenden daer aen volghende/niet mogen verwen / Op
pene van vijftich ghelijcke ponden te verbeuren / soo dick-
wils hy binnen de voozses Maenden bevonden sal worden
te verwen : vooz de tweede reyse op de verbeurte bande zijde
ende hondert ponden / ende binnen een Jaer niet te mogen
verwen / Op pene van t'elckens te verbeuren vijf-en-tseben-
tich ponden voozses / soo dickmael hy bevonden wordt te ver-
wen / ofte gheverft te hebben : Ende vooz de derde reyse / op
pene dat de Zijde openbaerlijck verbrandt / ende d' Overtre-
ders arbitralijck / oock aenden lijbe sullen worden ghestrafft:
Ende sal den voozses Eedt Jaerlijcx byde Verwers ende
Verwsters moeten worden vernieuwt / soo lange sy de voozses
neeringhe sullen willen exerceren / ofte andersints by nae-
laticheyt ende versuymenisse van 't selve / gehouden worden /
als of sy gheen en Eedt ghedaen hadden / ende mitsdien straf-
baer wesen / als boven is verhaeldt.

III.

Item sullen de voozses Verwers ofte Versters / de Zijde
ofte Flozette van buyten in dese Landen kommende / ende
afghesoden zijnde / mede supber ende oprecht ghehouden zijn
te verwen / tot swart op seft hien oncen : Ghelijck sy mede alle
ghecouleerde Zijde / van binnen / ofte van buyten / oprecht-
lijck sullen moeten verwen / sonder die eenichsints te mogen
verswaren / ofte O'sel tot Carmosijn te ghebruycken / Ende
indien de Zijde van buyten kommende / bevonden wordt
niet wel afgesoden te zijn / sullen sy die alvoozen naer behoo-
ren moeten affsieden / eer sy de selve mogen verwen / Alles op
de successive penen / suspensie van neeringhe / ende arbitrale
correctie boven verhaeldt.

IIII.

Niet te min werdt by ons by provisie / ende om seckere
redenen

redenen/den Verwers toe-gelaten/ dat sy voorde Cassatiers
alleen/ ende voor niemandt anders/ binnen ofte buyten
's Landts/ de rouwe Organcine sonder affieden sullen mo-
gen verwen/midts dat de selve maer eens ghegalt/ende niet
vervalscht/ ofte niet eenighe corrosive ofte onbehoorzijcke
specien geholpen en worde/ Op pene alshoozen.

V.

Des en sullen de Cassatiers/ nochte eenighe Verwers/ de
selfde harde gheverfde Organcine aen egheenen (die Zijde/
Molen-wercken/ Flourette/ zijde Passementen/ zijde Lin-
ten ofte Frangien-wercken/noch aen pemandt anders) mo-
ghen verkoopen/vermangelen ofte veralieneren/in geender-
hande manieren/ Op pene van t'elcken te verbeuren ses-
en-dertich ghelijcke ponden.

VJ.

Ende en sullen de Cassatiers de selve harde geverfde Or-
gancine niet mogen ghebruycken/ dan tot de keten ende in-
slach alleen vande volle gronden Cassaes: Item totten in-
slach vande Cassaes met Satijne gronden/ ende niet tot de
keten vandien/ ende alle Cassaes met Armosijne gronden/
ghetrocken werck ofte plat-werck/ sullen sy moeten maec-
ken keten ende inslach vande sachte ongheswaerde Zijde/
als oock alle Carmosijne/ Armosijne gronden/Cassaes/sul-
len moeten ghemaectt zijn/de keten ende inslach van sachte
ongheswaerde Carmosijne zijde/ ende de Flour van alle de
Cassaes van sachte ongheswaerde zijde/ t'zy swarte/ ofte
wat couleuren van flouren dattet soude moghen wesen/
Pder reyle op de verbeurte van 't stuck werck/ hoe groot
ende waert het oock soude mogen wesen.

VII.

Niemandt en sal moghen maecken/ ofte doen maecken
eenige Molen-wercken/ Fluweelen/ Passementen/Linten/
Frangien ofte diergelijcke Manufacturen van geswaerde
zijde/ noch die gheswaerde Zijde moghen vermenghen ofte
wercken

wercken onder/ ofte met goede Zijde/ 't zy tot scheer-draet/ biesen/ inflach ofte eenige koorde/ in wat manieren dat het soude mogen zijn. Ende sullen de Passementier-meesters van niemant moghen aen-nemen/ noch ontfangen eenige geswaerde Zijde/ Op pene van te verbeuren de voorsz zijde/ ende de stucken werck daer van ghemaect/ ende daer-eeboven van twaelf ponden als bobé/ tot laste vanden werckman/ Ende sal den Verkooper vande gheswaerde Zijde verbeuren dubbeld boeten.

VIII.

Ende alsoo in korte Jaren in gekropen is/ datter eenige Zijde-wercken vermengt worden met Linnen oft ander Saren/ gantsch contrarie de nature vande zijde. Soo ist/ dat niemant/ wie hy zy/ in dese Landen sal mogen maken ofte doen maecken/ verkoopen ofte vermanghelen eenighe Cassaers ofte zijde Molen-wercken/ Fluweelen ofte zijde Passementen/ zijde Linten/ zijde Frengien ofte diergelijke Manufacturen/ daer inne gewocht is eenighe Linnen oft ander Saren/ in wat manieren dattet soude mogen zijn/ Op pene dattet selve werck tot schande vanden ghenen die het ghemaect ofte doen maecken heeft/ openbaerlijck verbrant sal worden/ ende dat de maecker vandien/ noch verbeuren sal soo veel aen gelde/ als 't werck weerdich naech wesen.

IX.

Item sullen oock gheene Facteurs/ Grossiers/ Cramers ofte andere Persoonen/ eenige Zijde noch Cassaers/ ofte andere Manufacturen van zijde gemaeckt dese Ordonnantie contrarierende/ inde voorsz Landen moghen brenghen ofte doen brenghen/ noch verkoopen/ vermangelen oft veralieneren/ maer indien eenighe sodanighe gheswaerde Zijde ofte Zijde-waren/ sonder kennisse ende toedoen van onse Inghesetenen van buyten hier te Lande mochten ghebracht oft gesonden worden/ sullen d' Ontfangers vande selve/ soo haest sy sulcx bevinden/ ofte daer van kennisse krijgen/ ghehouden

houden wesen 't selfde den Officieren aen te gheben / omme
daer inne naer behooren gedaen te worden / op de verbeurte
vande selfde Zijde ende Manufacturen / die de Officieren
metter daedt sullen aenbaerden ende sozge draghen / dat de
selfde niet meer verhandelt / noch pemandt daer mede bedro-
gen worde. Oock sal niemant sulcke zijde Caffaes / ofte
andere waren dese Ordonnantie contrarierende / in dese ge-
unieerde Landen gemaeckt / mogen verkoopen / vermange-
len / doen vermangelen / transporteren ofte veralieneren / Op
de verbeurte als boven / behoudens sijn guarand teghen den
ghenen die hem de selve heeft geleverd.

F.

En yder / Zijde-wercken maeckende / in wat Stadt ofte
Plaetse hy oock soude moghen woonen / wordt ghehouden /
eer hy de selve levert / die met sijn eygen merck van Lack / te
mercken stuck voor stuck / sonder twee of te meer stucken aen
malkanderen te lassen / Op pene dat 't werck ghehouden sal
worden als suspectt / ende verklaert voor onleverbaer goet.
Ende indien 't voorsz werck bevonden wordt ghemaect te
zijn tegens dese Ordonnantie / datmen boven de voozgaende
penen / alsulcke schade ende mishandelinghen op de Contra-
vateurs dubbelt-fout sal mogen verhalen. Sullen insge-
lijcx alle Zijde-handelaers ghehouden wesen / haer eyghen
merck op hare swarte Zhde te setten / Op pene als vooren.

FII.

Ende om dese Ordonnantie te beter in treyn te brengen /
sonder groote schade vande Inghelctenen der voorsz Lan-
den / wordt by tollerantie gheleden / dat de ghene die jeghen-
woordelijck hebben eenige Zijde-wercken dese Ordonnan-
tie contrarierende / de selve sullen moghen versenden uyttē
Geunieerde Nederlanden / nits dat 't selve geschiede binnen
den tijdt van drie Maenden nae de publicatie van desen /
Ende dat de gene die althans hebben Flourtee / Pastemen-
ten ende Flourette Linten / die met harde gronden ende
harde

harde inflagen vooz desen ghemaectt zijn / de selve binne
Jaers naer desen sullen moghen vertieren ende uptlijten
sonder langer / ende sonder oock onder dexel bandien / midde-
ler-tijdt binne de selve Landen te mogen brengen / maecten
ofte laten maecten / ofte oock verkoopen eenighe der voorsz
verboden werckē / Op pene hier boven tegens de Werckers
ende Verkoopers van sulcke Waren gestatueert.

XXI.

Ten eynde oock dese onse Ordonnantie door goede op-
sicht te beter onderhouden ende naer-ghekomen mach wor-
den / Soo sullen inde Steden daer de Zijde-verwers / mit-
gaders de Passementiers / Spigilie-werckers / Lint-werc-
kers / ende Frengie-maekers / onder een ofte verscheden
Gilden zijn / ofte hier naer gebracht sullen worden / de Ober-
luyden vande selve Gilden / specialijck tot obseruantie van
desen Placcate Jaerlijck be-eedicht worden / ende belast op
alle Verwers / Zijde-verwers ende andere / aende zijde Ma-
nufacturen dependerende / goede inspectie te nemen / ten eyn-
de dese Ordonnantie niet worde gecontravenieert. Sullen
oock de voorsz Oberluyden vermoghen te gaen in alle ver-
werijen / op alle Zijde ofte andere winckelen daer mede ghe-
meenschap hebbende / ter plaetse daer zijde-koorden ghe-
wozcht / ghedraeyt ende andere Manufacturen ghemaectt
worden / ende eenich bedroch bevindende / de Zijde ofte werc-
ken datelijck naer haer vermoghen te nemen / midts de selve
overleverende in handen vande Officieren daer onder sy re-
sorteren / Ende daer gheene Gilden ofte Oberluyden zijn /
ofte bequamelijck opgerecht ende ghecommitteert konnen
worden / Sullen de Magistraten tot de voorsz inspectie ende
correctie eenighe andere Persoonen committeren / die sy daer
toe bequaem sullen vinden : Welcke Gecommitteerden ver-
mogen sullen te doen ende te procederē / als hier vooren van-
de Oberluyden is gheseyt : Ende sullen alle Zijde-verwers
ende Zijde-werckers / haer namen ende mercken aende

voorz Oberluyden ofte Ghecommitteerden moeten over-
brenghen / Op pene van thien ponden/ soo dickwils sy des
vermaendt zijnde/in gebreecke sullen wesen.

IIII.

Ende sullen alle de penen ende boeten uyt saecke van de-
sen Placcate/ ende de contrabentien van dien te verbeuren/
verdeelt ende ghenooten worden aen drien/ Het eene derden-
deel byden Officier : het tweede byden Aenbrengher/ende het
derde tot proffijte vanden Armen der Stede ofte Plaetse
daer de selve boeten vallen sullen/ ter discretie vande Magi-
straten der selver te distribueren.

IIIII.

Ende op dat van dese onse Ordonnantie ende Placcate
niemandt eenighe ignozantie hebbe te pretenderen/ Ont-
bieden ende versoucken wy de Staten/ Stadt-houderen/
Ghecommitteerde Raden / ende Ghedeputeerde Staten
vande Provincien respectie van Ghelderlandt / ende
Graecschap Zutphen / Hollandt / Zeelandt / Utrecht/
Vriessandt/Ober-Vssel/der Stadt Groeningen en Omme-
landen/ ende allen anderen Justicieren ende Officieren/ dat
sy dese onse voorsz Ordonnantie al-omme doen verkondi-
gen/uyt-roupen ende publiceren/ daermen ghewoonlijck is
uyt-roupinghe ende publicatie te doen / Procederende ende
doende procederen tegen de Overtreders vandien totten pe-
nen hier boben verhaelt / sonder eenighe gunste / faueur ofte
dissimulatiën ter contrarie : Want wy 't selve tot dienstte
vanden Lande alsoo bevonden hebben te behooren.

Aldus ghedaen ende ghearresteert in onse Vergaderinge/
onder onsen Cachet / Paraphure ende de Signature van
onsen

onsen Griffier / in 's Graven-*Waghe* / opten neghen ende
twintichsten Decembris / seshien-hondert vijf-en-twintich.
Was gherachteert met het voorsz Cachet / ende ghepa-
rapheert Nicolaes vander Bouckhorst v^r.

Onder stondt /

Ter Ordonnantie vande Hoogh-gemelte
Heeren Staten Generael.

Gheteeckent /

I. van Goch.